

SUMARI:

CRÒNICA LOCAL.—EL MAR NO'S MOU: *J. Ruyra*.—EL FERRO-CARRIL DE LA COSTA I EL PROBLEMA FERROVIARI: *Martí Roger*.—QUI NO VULGUI POLS. *Dolors Monserdà de Macià*.—MANCOMUNITAT CATALANA: *J. Rosic*.—PARAULES DEL VENT A LA NAU EN LA TERBOLA NIT: *J. M. López-Picó*.—LA TRISTA REVIFALLA: *Miquel Roger i Crosa*.—ANHEL: *Joan Bta. Camós*.—IL·LUSIÓ: *Lluís Comas Xandri*.—NATURA: *Francisca Torrent de Figa*.—DE L'ESTRANGER.—MUSICALS.—LLIBRES.—SPORT: *R.*.—MOVIMENT DEL PORT.—OPERACIONS DE LA CAIXA D'ESTALVIS.

Crònica local

Amb la grata sorpresa que causa el passar, en el cor de l'hivern, del fret més cru a la dolcesa primaveral, passem els últims dies de janer. Tot hom està content de no haver-se d'arrupir vora el foc ni d'esser esclau d'abrics i de bufandes.

El dia 28, vota l'Ajuntament, per unanimitat, un crèdit de 300 pessetes a favor del Concurs-Exposició de puntes. Totes les puntaires obren els ulls i el cor a l'esperança d'abastar diners per la festa major. Mai ve malament un premi en metàlic, però en diades de gran festa en que un hom ha d'atendre forasters, estrenar vestit i rumbejar gales, els diners, certament, són pluja benèfica, de la qual tot-hom voldria xopar-se. Advertim al subscriptor de MARINADA que dins el present nombre ha de trobar el cartell d'aqueix concurs.

Pels carrers de Palamós se passegen molts de coixos i d'enravenats, a conseqüència del patinatge; però les macadures i els regiraments no esmorteixen l'entusiasme pel novell sport, ans al contrari, a fi de més s'inaugura en el «Centre Federal» la sala de Skating Rink. En el casino «El Puerto» és celebrada junta el dia 1 de febrer, amb el fi d'estipular l'entrada de 10 cèntims per a tots aquells qui volen presenciar el patinatge en el baix de la sala. Promou la qüestió un catifet de ressonancia, però queda aprovat l'estipendi. Aguantant la lleuetjada juguen els foot-ballistes, i a la nit, la gent s'eixama al carrer Major per a no veure altra cosa que músics abrigats. Manca de vera competència, manca d'animació.

Per la força de la costum xalem els palamosins el dia de la Candelera, des de que surt el sol fins a colgar-se, i, enguany, la festa és agradosa perquè el temps acompanya.

Els qui s'interessen per les coses de mar i els qui semblen oblidar-les, tots s'ajunten el dia 3, per a admirar el vapor més gros que ha entrat en nostre port: *Storstad*, vaixell norueg, construït tres anys enrera, essent considerat, llavors, com el vapor de càrrega més gros del món. Medeix d'eslora 460 peus anglesos, de mànega 50 i de puntal 30. A títol de curiositat i a base de comparança ens plau recordar la fragata *Isabel 1.ª*, anomenada vulgarment la fragata *Quesada* perquè fou D. Josep M.ª de Quesada, capità de l'Armada, qui n'encomanà la construcció a la dreçana palamosina. Doncs aqueixa fragata, propietat de D. Manuel A. Heredia de Màlaga i construïda l'any 1841 pel mestre d'aixa D. Joaquim Muxó, media d'eslora 137 peus de Burgos, 33 de mànega i 24 de puntal.

El diumenge, dia 8, les campanes, bogant tristament durant llarga estona, anuncien la mort del capellà, beneficiat d'aquesta parroquia, Mossèn Esteve Casas (q. a. c. s.) El toc de mort acaba d'entristir el dia plujós. La desanimació dels balls de la nit fa preveure un Carnestoltes magre i migrat. En «El Puerto» és llevat l'estipendi de 10 cèntims pels espectadors del patinatge.

Passen dos dies bonics i dolços, fins al 11, en que el lleveig omple la vila d'humitat.

El foc d'entusiasme qui creix i s'abranda, cada dia, al parlar d'eleccions, és colgat a Palamós, el 12, per un crit de vaga que profereixen els treballadors joves de la Corchera Internacional. L'endemà se reuneixen els vaguistes a la Gorga, tot sentint els xiulets de la tramontana.

Al matí del dissabte, ocorre una desgracia, qui commou i endola tot Palamós. En un pontarró, vora el poble de S. Antoni, topa i volca un automòbil amb tal dissort, que el guiador, en Joan Megardón mor al acte i queden greument ferits, en Turró, en Rigau i en Ferrer. Per la trista impressió, amb prou feines parlem de la vaga, arranjada interinament. El dol se manifesta l'endemà en forma grandiosa. Tot el poble en massa acut a l'enterrament d'en Megardón, que presideix la família del difunt, un amic capellà, les dignes autoritats i els meritíssims gerents de la Corchera. Onze corones diuen la simpatia de que disfrutava l'infortunat minyó (q. a. c. s.)

Sempre és la vida un teixit de dolor i de joia. A la mateixa nit, torna a sentir-se la xaranga anunciadora del Carnestoltes. El «Centre Federal» i la «Gorga» ostenten carretel·les agençades.

Per intervenció del senyor batlle, la vaga és resolta, el dimars, definitivament. Estem segurs de que una vaga, en vigílies de Carnaval, no agrada a ningú.

A la Gorga, davant nombrosa concorrencia, parlen en Fàbrega i el candidat en Salvador Albert. Tot-hom reprèn el tema d'eleccions, i, arreu, és notat un moviment nerviós. Automòbils electorals, volen ací i allà, sense repòs ni treva; el divendres, amb candidats i propagandistes, fan via cap al mercat de La Bisbal, on se parla més de vots que de bestiar.

Després de dos dies de bon temps, arriba, amb platets i bombo, l'imperi d'en Carnestoltes, més, enguany, no té prou força per a acallar les sirenes de les fàbriques, qui xiulen estridentment tot el diumenge. Mentres uns treballen i altres dancen, se desfà en el mar un temporal de mig-jorn, qui imposa i corprèn. Corren els mari-

ners per a afermar la codera dels vaixells, els quals, amb tot i esser en l'interior del port, branden i caparregen, a espantar el més valent. Montanyes d'escuma traspassen el mur de contenció i, desplegant-se a tall de vano, se desfàn amb estrèpit. Aquell seguit d'onades causa desperfectes considerables a la punta de l'escollera nova.

No'ns podem estar de retreure que, algún dia, els mariners, en temporals forts, per a sostenir les naus, passaven els caps a l'entorn de l'esglesia. No troveu, en això, una exquisida nota de poesia? La nau de pedra aguantant la nau batuda i tempestejada!

A l'hora de les balles, apareix el sól, i la gent, impressionada del canvi ràpid, acut a la plaça a puntejar. Igual sorpresa experimentem el segón dia de cercavila. A les dèu, a la vista dels ruixats, tot-hom descompta la ruta festosa, però el sól brilla, d'improvís, i els músics, sempre valents, surten desseguida, i brinca la mainada, i els balladors, a copia de ballar, escombren el fang. Coneguda, de temps la gatzara de Palamós en els dies còmics, devallen joves i fins vells dels pobles de l'encontorn.

Predica en l'esglesia el Dr. Puigmitjà de Girona uns sermons evangèlics, qui mólt plauen als fedels.

Finim, justament, la crònica, en el dia en que Palamós apar una ciutat anglesa en el dia sant. Fàbriques parades, botigues closes, carrers deserts, arreu un silenci majestuós. Tot-hom és a la Fosca, la platja riallera. Però, enguany, la tramontana freda reté molta de gent a casa, els carreters traginen suro del moll a les fàbriques, fresseja el poble, per lo qual no experimentem la sensació anglesa a que estem acostumats.

Els companys de sport dediquen un sopar de comiat al nostre company de redacció n'Enric Ribas i Potau, qui, en breu, marxa a Portugal.

El mar no's mou

Cançó popular alemanya

El mar no's mou. S'adorm l'aucella.

Se sent tot just remor suau.

Va entrant la nit i, com rou d'ella,
damunt els ulls són dolça cau.

El mar no's mou. Entre les branques
el sant halè de Deu se sent.

Les flors s'inclinen per les tanques,
l'oració vespral dient.

El mar no's mou. Vers la vall rosta
des del cel miren calms estels.

Alegra't, hom, ta pau s'acosta,
com ells hauràs descans al cel.

Alegra't, cor, no t'entristeixis;
la benaurança gaudiràs,
quan de ton cos te desvesteixis
i la mort posi en ell son glas.

J. RUYRA, traductor.

El ferro-carril de la costa i el problema ferroviari.

Les vegades que venint de Barcelona he passat per la via de la costa, al deixar de veure el mar, quan el tren se dirigeix a l'estació de Blanes, he experimentat sempre una sensació de recança i de disgust a l'hora, al pensar que si 'l tren seguís vorejant el mar, abans de dues hores arribaria a la meua vila natal.

I a aquest motiu d'egoisme individual, que'm feia lamentar l'abandó de la nostra contrada, s'hi ajuntava un sentiment patriòtic, que feia desitjar l'esmena d'aquesta manca de vies de comunicació, a fi de que les comarques catalanes se sentissin més lligades les unes amb les altres: ja que quan més se tracten i més se coneixen els fills d'un mateix país, més forts son els lligams de la nacionalitat.

Quantes i quantes vegades feia desaparèixer la sensació de malestar, posant-me a somniar despert; imaginant-me que era un fet la continuació de la via del litoral, veient en ma imaginació el pas del tren per la platja d'Aro, ficar-se després en mig de desmunts, sortir momentaniament a veure el mar, travessar el pla de Calonge, i el de San Joan després de la parada a Palamós. Jo contemplava als estius la platja de la Fosca convertida en la platja de moda: els recons resguardats de la tramontana els veia plens de *villas* en els quals els estrangers venien a passar l'hivern aprofitant les excel·lències del nostre clima.

M'he imaginat a voltes que el ferro-carril de Blanes a Vilajuiga havia sigut construït tenint la via l'amplada mateixa de les vies franceses; i com a conseqüència necessària, s'havien anat reduint paulatinament a la mateixa amplaria totes les vies espanyoles. Y veia passar vagons plens de flors que anaven directament a París; i les taronges i els espàrregs i les fruites, passaven i passaven continuament davant dels ulls dels meus paisans, i vagons especials pel vi, i altres plens de bestiar. Y veia als nostres pagesos esmerant-se en el treball de la terra per a produir excel·lents fruits que tinguessin acceptació en el mercat mundial. Y s'establien noves indústries, i s'exploaven mines, i el nostre port se veia visitat continuament de vaixells de gros i petit tonatge, i de *yachts* a la vela i canoes mogudes per la benzina.

Després, davant de la realitat m'he preguntat moltes voltes: ¿ès que aquests somnis han de ser sempre somnis? ¿No és una realitat la construcció del nostre port, somniat per tots els palamosins durant la passada centuria?

Però aixís com mentres sols se somniava, el port no's construïa, i quan renovant els treballs tantes voltes infructuosos, s'aprofità el moment oportú i es conseguí lo que's desitjava: aixís mateix, somniant solament no veurem construït el desitjat ferro-carril.

Cal treballar constantment, sense desmaï, encara que moltes vegades no s'en tregui cap fruit.

Avui ja tenim un projecte que emparant-se en la llei de ferro-carrils estratègics, se troba pendent d'aprovació.

Malhauradament l'amplada de la via, com la de tots els estratègics, és d'un metre.

Els Ajuntaments i les diverses corporacions de la contrada han informat, demanant algunes modificacions, i entre elles la Cambra de Comerç de Palamós, secunda-

da per altres entitats ha proposat que l'amplada de la via fos la general espanyola, o bé la general europea. I, aprofitant i secundant l'iniciativa de la Cambra de Comerç espanyola de Londres, promogué junt amb aquesta i la de Sant Feliu de Guixols una campanya, per a que la llei vigent de ferro-carrils secundaris i estratègics, se modifiqués, entre altres punts, en el d'estatuir per a totes les noves línies l'amplaria de 1'435 metres que és la dels ferro-carrils de quasi tota l'Europa.

La Lliga de defensa industrial i comercial de Barcelona ha promogut una campanya en idèntic sentit; i en el darrer Congrés de Geografia Comercial s'ha aprovat una conclusió que demana lo mateix.

Hi ha verament un estat d'opinió favorable a que 's posi remei al mal que produeix la diversitat d'amplaria de les vies: hi ha també qui s'espanta per les dificultats de l'empresa, i, predicant-les, detura l'empenta: cal, per lo tant, moure-s i treballar constantment en favor de la reforma. Cal sobre tot insistir en que les noves línies que s'han de construir no facin perdurar l'estat anàrquic actual.

Ens consta que se treballa fermament per a que el ferro-carril de Ripoll a Puigcerdà tingui l'amplaria europea, a fi de que una vegada aixó conseguit, amb la construcció d'un tercer riell de Ripoll a Barcelona, puguin les mercaderies anar de la capital catalana a qualsevol punt d'Europa sense canviar de vagó; i sense canviar de cotxe puguin els passatgers dels trens de luxe anar de París a Barcelona.

Hem d'aplaudir i encoratjar els treballs que's fan en aquest sentit; però al mateix temps, hem de demanar als qui 'ls fan, que no treballin amb egoisme a favor sols de Barcelona: fem-los veure que les mateixes raons que exigeixen la via europea de Ripoll a Puigcerdà, l'exigeixen en el ferro-carril de Blanes a Vilajuïga, ja que per medi del tercer riell, no sols la nostre comarca, sinó tota la costa de llevant s'en beneficiaria podent-se comunicar d'una manera més directa amb el món civilitzat.

I una volta tinguéssim dos o tres ferro-carrils de l'amplaria general europea, el problema hauria donat un gran pas cap a la seva resolució.

Si l'opinió s'interessés veritablement, si de tots cantons sortissin veus en favor de la reforma, tal volta els nostres somnis no trigaríen gaire temps a ser una realitat.

MARTÍ ROGER,

***Qui no vulgui pols* ⁽¹⁾**

Popular.

La Maria de ca'l Roig
té la pubilla soltera;
des que va complir quinz'anys
que corre totes les festes;
si no sab molt de cosir,
prou i massa sab de lletra;
si la Doctrina no entén,
bé entén de fer-se la clenxa.

(1) Del llibre *Poesíes*.

Des que'n té ús de raó,
ès sa mare qui li ensenya
que per aplecs i per balls
sempre ha d'esser la primera.

Endoina pinta i mirall
fa anar des de petiteta,
tot lo que la moda treu
dessorbe seu ho rumbeja;
per eixir amb un floc nou
se vendria bous i esquelles,
per ballar a plaça un ram
dormiria sobre arestes.

«Les noies són per lluir»
diu sa mare a cau d'orella;
i per aplecs i per balls
ja ha lograt ser la primera.

Les modes costen diners
i els diners costen de treure;
quan el pare no'ls vol dar,
la baralla ja està encesa;
si en negar s'entossudeix,
ja sab prou com ha de fer-se:
amb mesures de bon gra
i aviram de tota mena,
que traient-se a mitja nit
d'amagat se porta a vendre;
que per aplecs i per balls
¡costa molt ser la primera!

La masía, forta un jorn,
al fi l'han tirada a perdre,
pedregades en els blats,
a les vinyes filoxeres,
aiguats en els regadius,
mal comprar i pitjor vendre.
Més les dissorts ¡tant se val!
amb mare i filla no hi resen!
Si s'acaben els diners,
ja hi ha crèdit per fer deutes,
que, pobra o rica en el ball,
sempre vol ser la primera.

Més amb tot i son cap buit,
i sos flocs i sa pobresa,
hi ha en el poble un fill extern
bon minyó i brau per la feina,
que de son cor i son nom
n'hi ha fet amorosa ofrena.

Més, ai! que s'ès ben errat!
 els pobres no fan per ella;
 que de tots sos pesars nous
 el quin més fons l'atormenta
 ès pensar que ja en els balls
 no'n podrà ser la primera!

A la que pel luxe viu
 no li plau mai la pobresa;
 lo que no's troba en sa llar
 en el fang del vici ho cerca.
 Quan la mare n'heu esment,
 bo i plorant se desespera;
 quan més fort ès son condol
 ne sent un cantar mofeta:
 el qui'l canta ès un vailet
 que'l remat puja a la serra;
 lo que diu el bordegàs
 no costa gaire d'entendre:

La virondón
 la virondera;
 qui no vulgui pols
 que no vagi a l'era.

DOLORS MONSERDA DE MACIA.

Mancomunitat Catalana

Solidaritat Catalana. Mancomunitat Catalana. Veus aquí dues paraules antitètiques però expressives dels dos grans estats d'opinió catalana en el segle XX. Conseqüència l'un de l'altre, car de l'unió, de la solidaritat de tots els partits catalans davant dels atacs del Centralisme ha esdevingut Catalunya amb unitat externa en virtut de la facultat concedida d'ajuntar-se les formes artificials, les províncies, que la representaven davant del Moloc modern que tenia enterament agarrotada la seva nacionalitat indiscutible.

Es ben cert que sense Solidaritat no haguessim vist Catalunya rediviva per la Mancomunitat. Sentimental, aquella, fou resposta justa al crit d'adjutori de l'esperit nacional que es sentí ofès. Reflexiva aquesta, serenament sorgí, com a ideal, de la necessitat de solidificar aquell sentiment, ajuntant en un cos directiu la vitalitat patria.

Lograt això per la Mancomunitat, serà aquesta un estimulant extraordinari per a mantenir una solidaritat reflexiva de tots els partits catalans que tenen ideals, car res hi ha que ajunti tant als homes de bona fè com la convergència d'esforços per a implantar l'ideal concebut.

I la necessitat de conuiu els representants de tots els partits catalans en els organismes representatius de la Mancomunitat farà mantenir-los ajuntats, majorment davant dels atacs de que, encara, serà objecte per part dels anacrònics centralistes, i si les diferències de criteri en l'implantació de les funcions actuals els tempta a sepa-

rar-se, l'ideal que tindran de fer-la perfecta, amb la major suma de delegacions, els contindrà, els relligarà, indefectiblement.

Això ens demostra la saviesa del mètode evolutiu, car era mil voltes més fàcil una divisió entre els que han d'implantar la Mancomunitat si el R. D. d'en Dato o els projectes de llei presentats a les Corts haguessin sigut més amplis en sentit autonòmic.

Amb tot, creiem que serà un perill gros per a la prompte expansió autonòmica de la Mancomunitat el criteri rigurosament uniformista que impera en la nostre legislació molt temible davant de la constitució de les Mancomunitats: castellana, de l'Ebre etc, que tal volta caiguin en mans del caciquisme, en defecte d'un estat d'opinió.

Tenim, empro, una esperança ferma en la tendència jurídica europea favorable al nacionalisme, en la teoria del qual radica la clau del problema constituent de l'Iberia, car és sabuda l'influència que la ciència té en la legislació positiva, aduc a Espanya on, si bé pocs, hi ha, alguns polítics que s'hi inspiren.

Sempre hem cregut que en els darrers temps d'en Canalejas l'havia influït aquella tendència i es simptomàtica la visita que poc abans de morir rebé del director del *Office Central des Nationalités* de París, Mr. Pelissier.

J. ROSIC

Paraules del vent a la nau en la tèrbola nit.

—Dígues-me, nau: ¿No sents la deslliurança
d'aqueix voler amb que món bes et du,
a cada giravol de nostra dança,
el gust divers d'un nou desig madû?
¿No oblides el camí sense esperança
dels jorns iguals i el sol qui ja no llu?
Jo tinc a cada giravol de dança
un goig novell, i nou camí per tu.
Jo tinc a cada giravol de dança
una nova cançó de llunyania.
Dígues-me, nau, ¿no sents horror del dia?
Jo ta feblesa torno gallardía;
¿no sents ton cos donat a ma follia,
créixer a cada giravol de dança?

J. M. LOPEZ-PICÓ.

La trista revifalla

(Continuació)

—Ho són tant de gansos, que arriben a escursar-me el menjar, després que es gaudeixen de tot el meu capital, i encara, a tot'hora, crits i renys. Moltes vegades som estat a punt de fuger. Jo no hi puc viure viure amb aqueixes garces.

En tal punt, na Lluçia s'aixugà una llàgrima, qui ja mullava son visatge.

El ferrer, emocionat, s'oferí sincerament.

—Dòs, si vostè vol, senyoreta, jo puc parlar amb els seus oncles per' veure si aconseguim... dallós... que puguin separar-se ben amics.

La dona va rompre un plor sobtós i punyent.

—Si s'hi avenen, no voldrà donar-me tot lo que és meu. I, aixís, on vaig desgraciada? Si els parents m'han robat, que no faràn els altres?

No amainant el plor, el ferrer cercava mentalment un bon refugi, una solució acceptable per a aquella malhaurada.

«Ja hi han convents on s'arredocen senyores».

Tal vegada hauria manifestat el pensament, sino que el plor se fongué, i, llavors, la feble veu de la fembra, amb hardidesa inesperada, mormolà:

—Jo havia pensat casar-me.

Ruboritzada, aclucà les parpelles.

—Mólt bé, feu en Pere, entusiasmat, com si vegés l'eixida del sól.

La dona fità l'esguard en son conseller, i, resolta, articulejà amb lleugeresa:

—Més jo tinc de declarar-me, perquè l'home que jo estimo no sab res del meu amor.

Fou tan melosa la cantarella d'aqueixes paraules, que en Saló va creure talment que somniava.

Altra vegada ressonà el plor, i d'entre el sangloteig va eixir una veu, com la d'una sirena del fons del mar:

—Si, Pere, jo us estimo.

En Pere s'incorporà, com si s'hagués espinat. Sos ulls resseguien el cos de la dona. Era esvelta i aixerida. Servava encara la frescor de joventut. Per l'aparença, devia tenir uns quaranta anys.

Una alteració febrosa va emparar-se del pobre ferrer. Com era possible que ell, home qui passava de la seixantena, gairebé una despulla de l'humanitat, pogués emmullerar fembra vistosa i gentil? Enartat per la visió d'inesperada primavera, va deixar escapar un somriure de complacència i de gratitut, i anava, tremolós, a manifestar la dolcesa que son cor en ressentia, quan el record dels fills i de l'esposa morta va ferir-lo de ple i amb rapidesa de llamp. Va separar-se de la dona, com si s'esmunyís d'uns braços de sirena, i, ajupint sa testa nevada, amb veu de conseller exclamà:

—Senyora Llucia, aqueixes coses són mólt delicades. S'han de pesar i rumiar mólt.

La dona, batuda pel despit i pel ridícol, entre sanglots parlà decidida:

—Bé, en tornarem a parlar?

—Si senyoreta, feu, depressa, el ferrer, volent fugir de la casa com si fugís d'un abisme.

En la carretera, s'aturà un instant a l'ombra d'un platan per a respirar amb llibertat i plaer.

—Mare de Deu, i quines dònes corren pèl món!, exclamà sospirant.

Determinat a oblidar la falaguera declaració, com s'oblida una rauxa de bogeria, feu cantar, altra volta, a l'enclusa, la monòtona cançó. S'esforçava en esquivar de sa ment la recordança de l'escena trasbalsadora, però la recordança, com enlluernat papilló, perfidiosa tornava.

Oh la figura esvelta de la dama, com era bella en el record! Repassant amb dalè

la seva història, el bon home perdía els estrebs i la força de resistència. Podia ésser tinguda per extravagant en alguna de ses costums, més ningú podia dubtar de la seva virtut i de la seva bonesa, car s'era comportada sempre molt dignament i bé. Havíamenspreuat, en diferents èpoques, a més de quatre galans. Això constava al ferrer positivament, i, remembrant-ho, l'home se rendia a la temptació, i s'entregava, esmaperdut, a aquella amor estranya i robadora, qui brollava en l'hivern de sa vida.

—Algún atractiu haurà vist en mi aqueixa dona especial, se deia en Pere, i enhardint-se amb gallardia, feia caure el mall a tota força.

El seu fill, admirat, s'hi embadocava.

Els fills! Els fills! Havien d'ésser obstacle de la revifalla de son cor? Els feia cap mal, per ventura, emmullerant-se? Qui gosaria dir que profanava el record de la morta?

Voltejant aqueixos pensaments, aprovava sa il·lusió i els conclòia, dient-se triomfant:

—Amb els fills arriba gent estranya qui no més espera la mort del vell.

Amb tot, no gosava declarar-se. Com tímid adolescent, arribà, un jorn, fins a casa de l'aimada, i, esparverat, palpitant d'emoció, va entornar-sen desseguida. El diumenge següent, sortia ell de missa, al mig de ses filles. Na Lluïa va mirar-lo dolçament. En la faç d'un i altre hi apuntà lleu rubor, com alba de vida nova. Dos dies després, entre dos llustres, arribava la dona al taller. El ferrer n'hagué joia molt gran.

—Noi, porta aquesta clau a cà l'adroguer. Que se li ofereix, senyoreta?

El xicot llambregà, encisat, la dona esvelta, i, punxat per l'agulló de la recança, va parlar:

—Em sab greu haver-me'n d'anar de la botiga, quan justament hi arriba una dona tan caia!

—Moltes de gràcies, minyó.

Gairebé és increïble, però ben cert, que el ferrer va sentir un punt de gelosia de son fill. Incontinent, s'atancà a la senyora Lluïa, i, amb la major dolcesa que hom pot imaginar, digué:

—No calen paraules. Seria jo tan boig de rebutjar l'amor que m'ofereixes?

Convingueren entrevistar-se cada nit, en les hores de silenci, a casa d'una parenta de la dona, per a amagar l'amor, fins a poguer ostentar-lo amb el segell inesborrable del sacrament.

Anc que ni un i altre haguessin de donar satisfacció a ningú, calia desbroçar el camí nou d'entorpiraments i de xangla. No obstant, en Pere Saló tremolava d'haver d'afrontar el judici de sos fills, i, sobretot, de sostenir l'esguard de sa filla gran, aquell esguard imponent i sugestiu, idèntic al de l'esposa morta.

Greu sentia de que tots els seus fills continuessin amoixant-lo amb gran amor, i més ne sentia al rebre els afalacs del gendre, l'home estrany en la família, qui, verament, denotava que no volia la mort del vell.

El ferrer hauria volgut un daltabaix de sentiment per a abonar el seu procedir; però la vida, en sa família, transcorria apacible i delitosa, com rierol en prada. Havent sopat, tots esgranaven el rosari. El vell sentia el corcò del dubte en l'hora religiosa; més tan bon punt sos fills dormien, descalç i com un lladre, s'escapava de sa pròpia maisó per la porta de l'hort. El festeig nocturn, pel secret i per les precaucions, li oferia una emoció forta i ubriagadora.

—No heu sentit fressa, anit passada?, preguntà, un jorn, na Sofia.

—Devia esser el gat, respongué son espòs.

Canvis de molta sorpresa hi hagueren en la vida del ferrer, a conseqüència de sa passió. Volgué presentar-se sempre a la promesa amb la barba polida i ben retallada. El barber, estranyat, l'interpelà:

—I això, Pere, que estem de viatge o de funerals? Fa molts pocs dies que has vingut.

Na Sofia, tan sorpresa com el barber, tot petonejant la galta de son pare, digué:

—Renoï, el pare! Que presumit que es torna! Quina barba tan bufona!

Dues dones trapacerès, inflamades del desig de divulgar el secret delicadíssim que, per fina astúcia, havien lograt saber, arribaren a la botiga de les noies d'en Saló.

—L'enhorabona! Bé us ho teníau prou callat!

—Ja'n sabeu de dissimular!

—I ara, que teníu? Que us passa?, preguntà na Sofia, tota contrariada, judicant que l'escomesa no era altra cosa que trapaceria.

—I potser, d'òs, no'n sab res encara la pobrissona!

—Ara sí que l'hem feta!

—Bé, però que hi ha?

—El teu pare es càsa.

—El pare!

Sobtós rogall enfosquí l'exclamació.

—I amb quí es casa?

—Amb la senyoreta Lluçia.

Incrèdula, na Sofia preguntà i inquirí detalls; però les cedaceres n'oferiren tal riquesa, que la pobra dona va plorar de tristor i de quimera.

—Oh Deu meu! Es possible? Tan enamorat que fou de la mare! Tan content que estava de nosatros! Oh!, si ella tornés de l'altre món!

A son plany feren ressó els altres fills del ferrer.

—Això és matar-se!

—I nosatros haurem de viure subjectes a aquella pallardaça?

—Vetaquí perquè venia a la botiga!, digué l'hereu.

—Ah no! Nosatros hem de viure sols.

—Aquest seria el concell de la mare, que al cel sigui.

En tal disposició, esperaven el sopar. Arribà el vell, tot polit, ben pentinat, i trovant-se front a front de na Sofia, li amoixà la faç.

—Encara no'n teniu prou de moxaines?

L'aspresa de la veu era una senyal de la tempesta inevitable.

—I ara, que dius noia?

—Sí; dic si encara no'n teniu prou de les moxaines de na Lluçia?

Com si la sang li hagués fuit, s'esblanqueí el ferrer.

Fou un moment de suprema emoció. Un insult al pare en la llar aquella, era cosa inimaginable. En Pere, aixecant la vista, vegé com tots els fills ajupien el cap, tots menys na Sofia, l'imatge perfeta de l'esposa morta. L'esperit de l'antiga amada, revivint en la filla, barrava el pas de l'amor ubriagadora.

—I vos sou aquell home qui, al morir la mare, va exclamà moltes de vegades: «Oh Deu! Perqué no m'has donat a mí la malaltia de l'esposa? Com ho farà sens ella?»

El vell, com un reu, abaixava els ulls.

—I vos sou aquell qui va disfrutar dels diners guanyats per la nostra mare, i ara, aqueixos diners els aneu a donar a una qualsevol que els ha flairat?

Revenint-se, cridà el ferrer:

—No tolero que insultis aquella dòna, que, per' que ho sàpigues, no me n'ha parlat mai de diners, ¿ho sents?, mai.

—Ah, sí! Es deu casar per amor!

—Bé, vaja! Ja n'hi ha prou de críts! Jo soc ben lliure i ben amo de mi mateix, i no faig pas cap mal a ningú si em caso. Tots podem viure en santa pau, si voleu.

—Ah no! Veure, aquí a casa, aquella dòna en lloc de la mare! Això mai!

MIQUEL ROGER I CROSA

(Acabarà)

Anhel

Vina, ventet foranell,
bufa i empenya'm la barca
que s'ha quedat pèl camí
gronxa que gronxa encalmada.

Bufa, ventet foranell,
riça les ones manyagues
fins que el ruixim salabrós
me xarbotegi la cara.

Bufa, ventet foranell,
infla les veles que branden,
i la barqueta al moment
voleiarà sobre l'aiga.

Bufa, ventet foranell,
porta'm aviat cap a casa
que ma muller i mos fills
prou que m'hi esperen amb ansia.

Bufa, ventet foranell,
l'anyorament s'encomana;
vui abraçar ma muller;
petonejar la mainada.

JOAN BTA. CAMÓS

IL·LUSIÓ

El cel és gris. La mar llença onades d'escuma. Un vapor, ancrat en la badia, sots l'amenaça de naufragi, embesteix l'onatge i avença mar enfora. Contrariament, avença una barca vers la terra, en busca de salvació.

Al cim d'una roca, una donzella bellíssima contempla, aterrada, la feresa del mar. Espera amb angoixa la barca de son pare.

A la platja hi ha un donzell, qui mira fitament la gentil damisela. Pobre galà! En son cor ha sentit la ferida de l'amor, d'una amor intensa, d'una amor impossible d'assolir.

—Adeu, fantasies, que un jorn me robàreu l'ànima, exclama defallit.

I mirant les aigües que s'ageganten majestuosos, a punt d'engolir el pare de la donzella aimada, de la donzella soperba de qui ha rebut el menyspreu, profereix, emocionat:

—Atura, cor meu, tes palpitations de complacencia, perquè veus sofrir aquella qui t'ha omplert de dolor. Oh mar revolt! Oh foll onatge! Engoleix el meu orgull i la meva il·lusió i salva la vida del pare de ma estimada.

LLUIS COMAS I XANDRI

NATURA.

¡Que'm plau l'oreig fresquivol que en dolça matinada
amb son petó de joia rejoveneix la prada
bo i escampant la flaire que ens dona el Maig florit!
i el buf de tramontana quan esdevé furiosa,
fins me corprèn; m'imposa...
ensem que m'aclapara, revifa el meu esprit,

El reguerol placèvol que joguiner fresseja
lleuger, bo i fent sa via, i el prat tot humiteja
donant al vert herbatje tendrívola ufanor;
m'encanta i sugestiona, com l'esplanada immensa
del mar, que sens temença
ja llança údols de fera, ja plácida remor.

El despertar del dia m'encisa i afalaga
aixís com sa dormida; quan l'astre rei s'amaga,
esclats sento de joia i un deix de greu neguit:
no sé si la llum viva que fins al cor fulgura
me du pler o tristura:
tot té per mi un misteri d'encant indefinit.

Voldria sempre veure el cel sens cap trenyina;
els prats lluint joiosos alfombra esmeragdina

i el sol bo i desplegant-ne sa cabellera d'or;
mes ¡ai...! amb tot encara potser que anyoraria
la dolça melangia
que'l jorn boirós i rúfol sòl dur-me dintre'l cor.

M'admira la pedrera del margneal caiguda,
aixís com les montanyes de cresta punxaguda
alçant-se gegantines amunt sens cap recel:
tot canta a veu ben plena la nostra petitesa,
mostrant-nos la grandesa,
que amb ombres de misteri envolta terra i cel.

Oh munt de grans belleses, esclat de llum i vida.
¡Natura! jo't saludo, i adoro amorosida
la sàvia Providencia de Deu ton Creador:
ton eloqüent llenguatge ens diu que havem de creure
deixant-nos entreveure
en cada marevella, un raig de son amor.

FRANCISCA TORRENT DE FIGA.

De l'Estranger

Darrerament són desapareguts d'entre 'ls vius en la veïna nació francesa dues velles figures, qui, representaven una època vella.

Un d'ells fou en Juli Claretie, escriptor enamorat de la crònica, de la novel·la i del teatre. Cronista de moda, redactava deliciosament els «Echos» de *Le Figaro* i la «Vida a París» de *Le Temps*, amb exquisitat i justesa incomparables.

Com a novel·lista fou un educador; sos llibres son d'aquells que deixen una estela de llevors profitoses, de les quals les generacions futures ne cullen el fruit.

Dramaturg eminent escrigué més de vint obres teatrals; moltes li valgueren èxits triomfals.

Fins fa poc havia sigut administrador dreturer de la Comedia Francesa, on portà un estol de joves autors, qui ploren sa bondat exquisida, sa indulgencia digníssima i sa alta intel·lectualitat.

* * *

El clima benefactor de la *Côte d'Azur* no pogué dur una millora a la salut del qui fou l'autor dels «Cants del soldat», fundador i president de la Lliga dels Patriotes de França, l'ardent patriota francès En Pau Deroulède.

Sa carrera és de les més agitada. Eloqüent en sos parlaments patriòtics, atrevit en ses manifestacions i valent en sos actes emprà la seva gran força moral per a fer el bé, per a l'honor del seu nom i per a la prosperitat de la França.

* * *

Una nota interessant de la vida parisenca, és el curs de filosofia explicat pel cè-

lebre Bergson, elegit darrerament per a ocupar el lloc de l'Emili Olivier a l'Academia Francesa.

Com sigui que els estudiants se queixaren, perque no podien molts d'ells entrar a sentir les explicacions del filosof, a causa del gran nombre de senyores qui s'afanyaven a omplir el local, se decidí canviar l'hora del curs, fent que se dongués a les dues de la tarde en lloc de les cinc, calculant que, no tenint temps de ser vestides després de l'esmorzar, serien molt poques les senyores que hi acudirien.

Però res hi ha valgut: a tres quarts de dues ja la sala és plena.

Els esperits optimistes trobaràn conortador el fet de que la moda d'anar a sentir filosofar sobre l'intuïció, se sostingui més que la de ballar el tango argentí, que, segons sembla, comença a anar de baixa.

* * *

La qüestió dels armaments ja no apassiona sols les grans potencies.

A Suecia acaba de produir una crisi ministerial, i ha posat en discussió els principis fonamentals del regisme constitucional.

Els fets son coneguts de tothom.

Una gran part del país desitja garantir l'independencia nacional augmentant les forces militars.

Una altra part creu inútil aquest procediment, perque mai els suecs podran tenir prous forces per a resistir una gran potencia, i és l'equilibri dels grans estats lo que sosté els petits.

L'haver-se manifestat el Rei en favor de la primera opinió, va ser causa de la dimissió del ministeri.

¿Pot un monarca constitucional, manifestar la seva opinió personal en els problemes que afecten la vida de l'estat?

Veus-aquí lo que dobla l'importancia del problema, i que ha contribuït a que s'en parlés en tot el món civilitzat.

Musicals.

La Capella de l'Orfeo «Aucellada» ha començat d'assajar la missa de requiem, a tres veus virils, de Perosi, per esser cantada en els funerals d'en Joan Megardón, (q. e. p. d.)

—L'Academia Musical compta ja amb bon nombre de deixebles.

—Les sardanes executades durant els dies de Carnestoltes pertanyen al repertori de l'istiu passat.

LLIBRES.

PROSES; d'en Joaquim Plá.

Es un record de la temporada literaria en que es pintava un realisme negre. Aixís, el nostre Empordà, a través de la literatura, apareixia com un país de crudeltat, ferésteg i temible. L'esperit se cansa de les bronjades negres qui omplen el llibre; per xo, respira i se refrigera al trobar *Pierrot i Colombine*. Moments d'emoció ofereix l'obra, senyaladament, *La trista corrúa*.

Felicitem a l'autor, estimadíssim amic nostre.

SPORT.

FOOT-BALL.—El 1er. de febrer, se celebrà un match de foot-ball en el nostre camp, entre el 1er. team de l'«Ateneu Palafrugellenc» i el 1er. del «Palamós F. C.» Una forta llevetjada va esser causa de que el públic fos poc nombrós i el partit poc interessant. Venceren els palamosins per 6 goals a 0. El dia 15 els mateixos teams lluitaren en el camp de l'Ateneu, resultant un dels partits de més interès que han celebrat aquets dos equips. Malgrat els esforços dels palafrugellencs per a evitar una derrota, foren vençuts pel «Palamós» per 7 goals a 1.

En el camp de Sports de l'«Ateneu Social» de S. Feliu de Guixols i davant de nombrosa concorrencia, lluitaren el dia 15 del possat, el team de l'Ateneu contra el «Club Deportivo» de Cassà de la Selva. El partit fou judicat pel nostre amic en Gaspar Matas i arribà a interessar per l'igualtat de forces dels dos equips, acabant amb la victòria del «Club Deportivo», per 3 goals a 2.

SKATING-RINK.—En el saló de ball del «Centre Federal», s'ha inaugurat una nova pista, vegent-se, des del 1er. dia, molt concorreguda. L'afició a aquest elegant sport, és intensa. Aumenten cada dia els aficionats d'ambdós sexes que omplen les pistes del «Centre Federal» i de «El Puerto». Llàstima que ningú es decideixi a instal·lar un Skating-Rink al aire lliure. ¡Quin altre atractiu no tindria!—R.

* * *

Jogadors i amants de foot-ball, en nombre de 50, oferiren un àpat de comiat a llur company N'Enric Ribas i Potau, el dia 25 de febrer. No calia manifestar la recansa que tots senten de perdre el bon porter qui treballà d'excel·lent manera en el victoriós partit contra el Badalona, més qui detura l'impuls del cor en l'hora d'esplai, en l'hora dels brindis? En Riera, president de l'Associació, parlà encomiàsticament, en nom de tots els amics, i en Plaja llegí una sincera poesia, bonic record de companyerisme. En mig de gran entusiasme, correspongué el festejat amb paraules d'agraïment.

La Redacció de MARINADA, al acomiadar son company benivolgut, li desitja moltes prosperitats.

Moviment del port des de el 1.er al 31 de Janer de 1914.

ENTRADES		TONELATGE	SORTIDES		TONELATGE
Vapors	30	36.000	Vapors	30	36.000
Barcos de vela	9	702	Barcos de vela	6	468

Operacions de la Caixa d'Estalvis des de el 1.er al 31 de Janer de 1914.

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegros	Quantitats pagades	Llibretes noves
475	13.841'59	46	4.326'83	41